

24.11.2025

ASIA

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä ja heikentämistä koskeva luonnonsuojelulain 83 § mukainen poikkeuslupa

HAKIJA

Yara Suomi Oy
Siilinjärven tehtaat ja kaivos
PL 20
71801 Siilinjärvi

VIREILLETULOAIKA

Hakemus 19.06.2025, täydennetty hakemus 6.11.2025

HAKEMUS

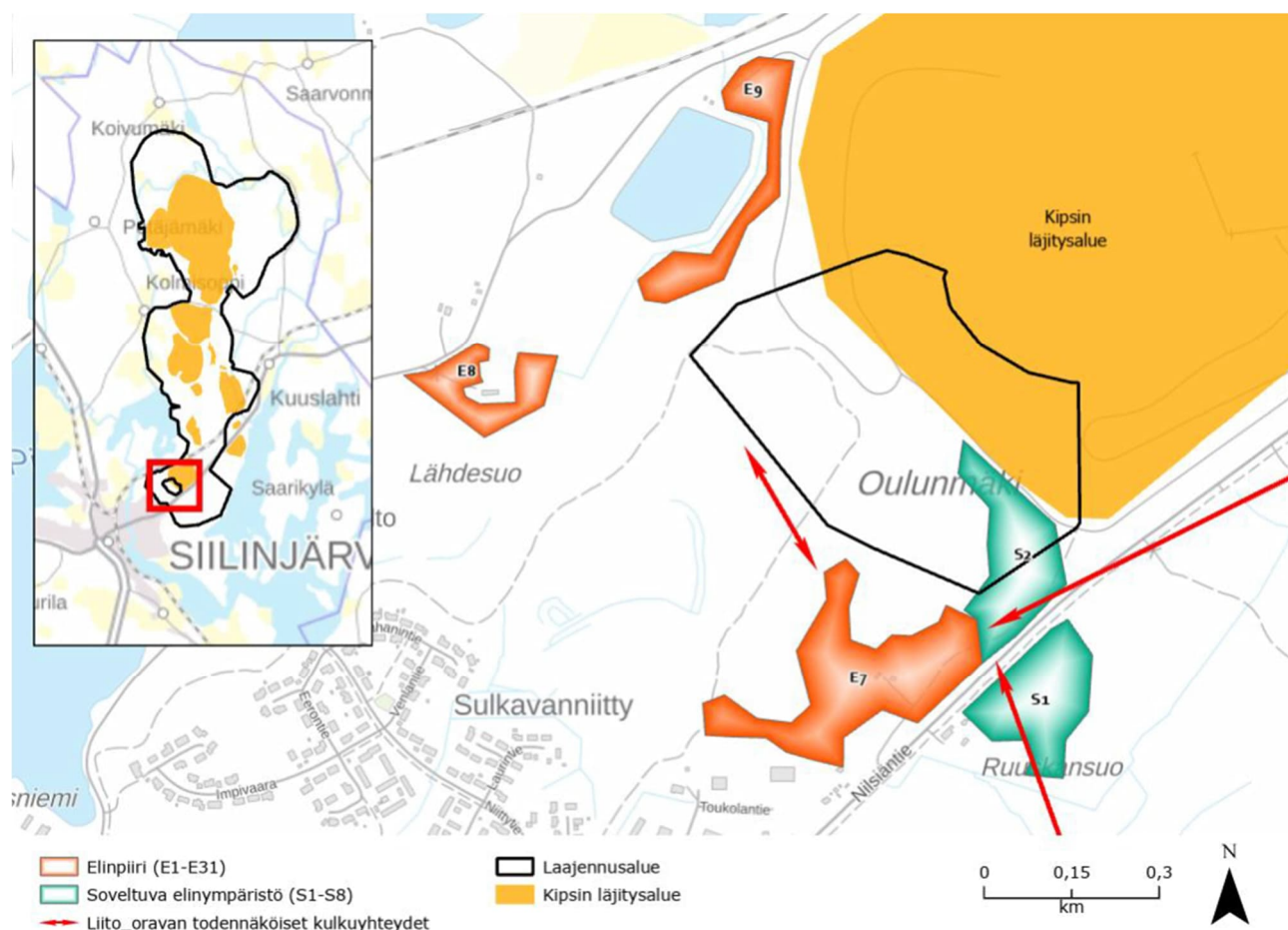
Yara Suomi Oy:n Siilinjärven toimipaikka hakee Pohjois-Savon ELY-keskukselta lupaa poiketa luontodirektiivin (92/43/ETY) artiklassa 16 (1) ja luonnonsuojelulain 83 §:ssä mainituilla poikkeusperusteilla luonnonsuojelulain 78 §:n mukaisesta heikentämis- ja hävittämiskiellosta, joka koskee luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainitun liito-oravan (*Pteromys volans*) lisääntymis- ja levähdyspaikkaa.

Yara Suomi Oy, Siilinjärven toimipaikka hakee ympäristöluvan muutosta koskien kipsin läjitysalueen laajentamista Sulkavanniityn suuntaan. Laajennus on osa prosessia, joka turvaisi kipsin läjitysalueen kapasiteetin noin vuoteen 2035 saakka. Pohjois-Savon ELY-keskus on antanut perustellun päätelmän Yaran Siilinjärven toimipisteen kipsin läjitysalueen laajentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta 4.1.2019.

Yara on vuosien saatossa toteuttanut useita YVA-menettelyjä, joiden yhteydessä on kartoitettu liito-oravan elinympäristöjä Yaran Siilinjärven toimipaikan ympäristössä (viimeisimmät kartoitukset on tehty 2024). Kartoitusten perusteella kipsin nykyisen läjitysalueen eteläpuolella esiintyy liito-oravan elinpiirejä ja liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä (Kuva 1). Kipsin läjitysalueen laajennuksen suunnitelmat on laadittu niin, että alla olevassa kartassa esitetty elinpiiri E7 ei jää laajennusalueen alle, mutta laajennusalue peittäisi osan (noin 2,5 hehtaaria) karttaan merkitystä liito-oravalle soveltuvasta elinympäristöstä S2 sekä hävittäisi elinpiirien E7-E9 välisen liito-oravan kulkuyhteyden. Kartassa esitettyä elinpiiriä E8 ei nykytilanteessa enää ole.

Suunniteltu kipsin läjitysalueen laajentaminen edellyttää lupaa poiketa luonnonsuojelulain 78 §:n mukaisesta Euroopan unionin tärkeinä

pitämien eliölajien (liito-orava) lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskiellosta.

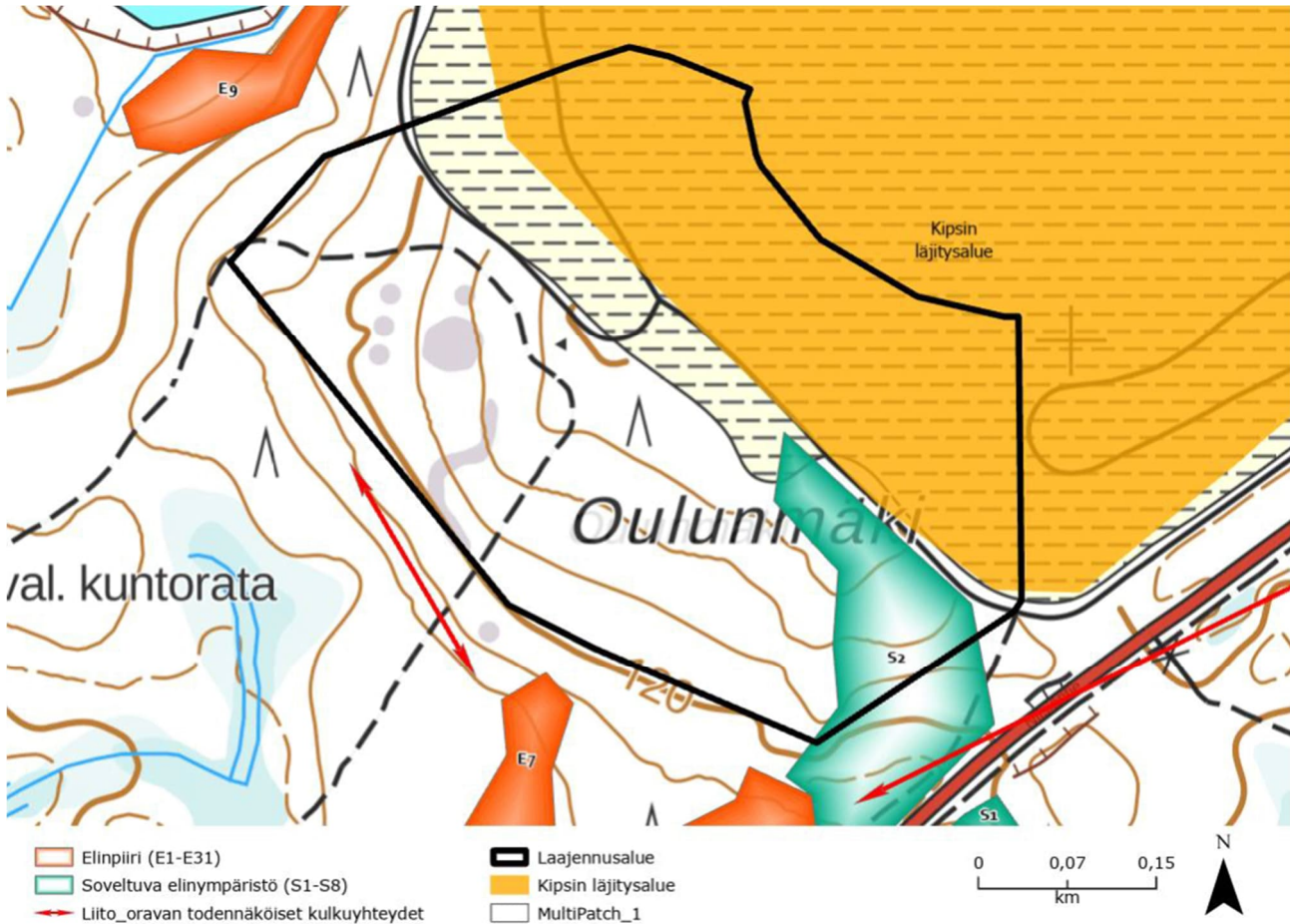
Kuva 1. Yaran Siilinjärven toimipaikan kipsin nykyisen läjitysalueen eteläpuolelle sijoittuvat liito-oravan elinpiirit ja liito-oravalle soveltuvat elinympäristöt sekä näiden väliset kulkuyhteydet. Suunniteltu läjitysalueen laajennus on kuvattu kuvassa mustalla rajauksella. Poikkeamislupaa haetaan kuvassa esitetylle laajennusalueelle.

Hankkeen tausta

Siilinjärvellä toimii EU-alueen ainoa fosfaattikaivos, josta saadaan fosforia lannoitteiden ja rehufosfaattien raaka-aineeksi. Toimipaikalla on fosfaattikaivoksen lisäksi neljä eri tuotantolaitosta – lannoitetehtas, fosforihappotehtas, typpihappotehtas ja rikkihappotehtas. Siilinjärven toimipaikka on merkityksellinen Yaran Suomen tehtaiden fosforiketjussa. Kipsiä syntyy fosforihappotuotannon sivuvirtana. Kipsin läjitysalueen laajennus varmistaa kipsin läjitysalueen kapasiteetin ainakin vuoden 2035 loppuun saakka.

Laajennuksen suunnitelmaselostuksen hankekuvauksen mukaisesti Kipsin läjitysalueen laajennuksen koko on noin 24 ha, josta noin 8 ha kokoinen alue sijoittuu nykyiselle kipsin läjitysalueelle ja noin 16 ha alue laajenee rakentamattomalle uudelle alueelle (Kuva 2). Laajennusalue

sijoittuu nykyisen täyttöalueen lounaispuolelle hieman alle 500 m etäisyydelle Sulkavanjärven asutusalueen maakuntakaavassa esitetystä taajamatoimintojen rajasta. Laajennusalue rajautuu pohjoisessa liito-oravan elinpiiriin ja kiertovesialtaaseen KVA13 ja kaakossa liito-oravan elinpiiriin ja Nilsiantiehen (kantatie 75).

Kuva 2. Suunniteltu laajennusalue (rajattu mustalla) sekä liito-oravan elinpiirit E7 ja E9 (kuvattu punaisella) ja soveltuva-alue S2 (kuvattu vihreällä). Poikkeamislupaa haetaan kuvassa esitetylle laajennusalueelle.

Liito-oravaesiintymät hankealueella

Liito-oravan esiintymistä toimipaikan ja sen ympäristössä on selvitetty vuosina 2016–2019 ja 2021–2024. Viimeisimmät liito-oravaselvitykset on laadittu Ramboll Finland Oy:n toimesta toukokuussa 2024. Toimipaikalla ja sen läheisyydessä on toteutettu edellisten vuosien aikana seuraavat selvitykset:

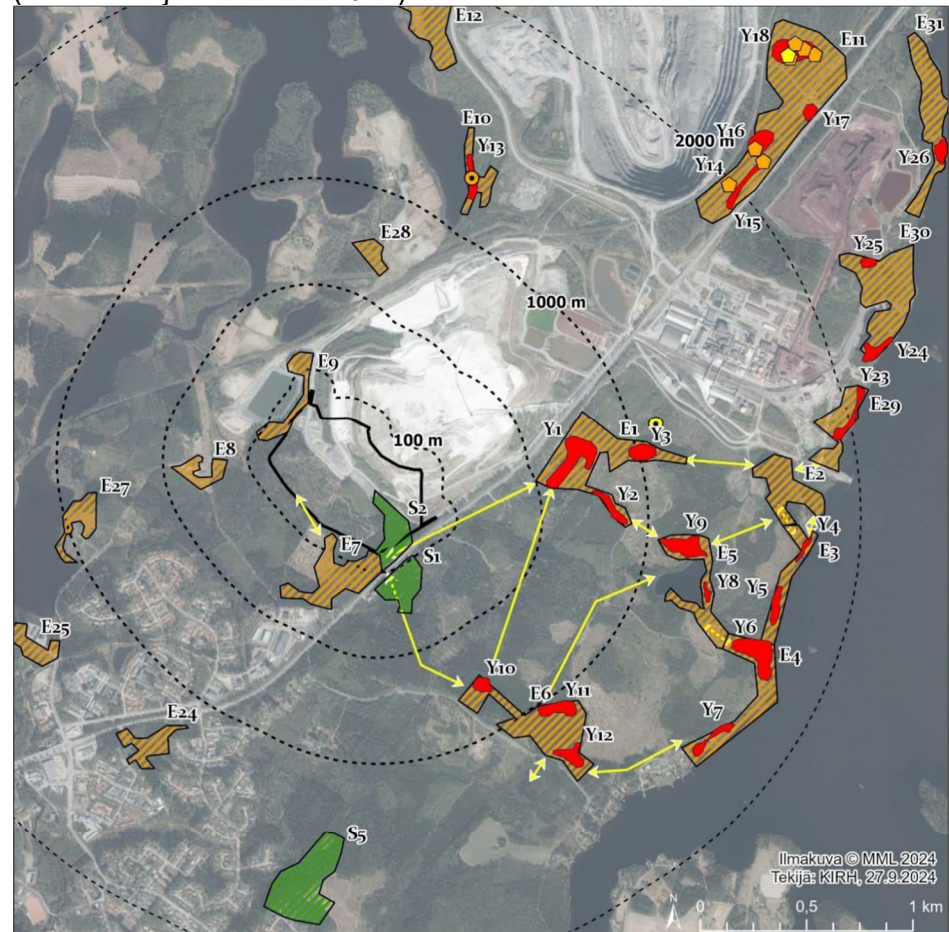
- Ramboll Finland Oy 2024: Siilinjärven kaivoksen laajentaminen. Luontoselvitys 2024.
- Ramboll Finland Oy 2023: Siilinjärven kaivosalueen laajentamisen YVA. Luontoselvitykset 2022–2023.
 - o Liito-orava-, viitasammakko-, lepakko-, korentoselvitys vuonna 2022
 - o Liito-orava-, lepakko- ja korentoselvitys vuonna 2023

- Tanskanen, 2022a: Hietarannan liito-oravaselvitykset 2022.
- Tanskanen, 2022b: Yaran liito-oravakartoituksia kesällä 2022.
- Envineer 2021: Liito-oravan kartoitus Kuusimäen ja Ketunpesän alueilla.
- Envineer 2020: Laajennusalueiden luontoselvitykset 2020. Yara Suomi Oy.
 - o Liito-orava-, viitasammakko-, lepakko - ja korentoselvitys
- Pöyry 2019: Siilinjärven kaivosalueen ympäristön liito-oravaselvitys.
- Tmi Vespertilio 2018: Siilinjärven Jaakonmäen lepakkoselvitys 2018.
- Ramboll Finland Oy 2018a: Siilinjärven kaivoksen louhosjatkumon YVA:n luontoselvitykset.
 - o Liito-orava-, viitasammakko-, lepakko- ja saukkoselvitys, maastokäynnit vuonna 2016
- Ramboll Finland Oy 2018b: Yara Suomi Oy, Siilinjärven kaivos. Kipsin läjitysalueen laajennuksen YVA-hankkeen luontoselvitykset.
 - o Liito-orava-, viitasammakko-, lepakko-, korento- ja saukkoselvitys, maastokäynnit vuonna 2017
- Ramboll Finland Oy 2018c: Kipsin läjitysalueen laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiselostus.
- Pöyry 2017: Siilinjärven tehtaan läjitysalueen laajennuksen liito-oravaselvitys.
- Ympäristötutkimus Yrjölä 2013: Siilinjärven kaivoksen sivukivialueiden laajennuksen YVA:n luontoselvitykset.
 - o Liito-orava-, viitasammakko-, lepakkoselvitys vuonna 2013

Vuosien 2022–2023 aikana laadittujen selvityksen tavoitteena on ollut saada yleiskuva liito-oravalle soveltuvista elinympäristöistä ja lajin mahdollisesta esiintyvyydestä kaivosalueella ja sen läheisyydessä. Selvitykset on kohdistettu ensisijaisesti alueille, joilla silloisen maankäytön muutoksen on arvioitu kohdistuvan liito-oravan kannalta keskeisiin elinympäristöihin tai kulkureitteihin. Vuonna 2023 liito-oravaselvityksessä keskityttiin tarkistamaan vuosien 2017–2022 selvityksissä asutuiksi havaitut elinpiirit ja soveltuviksi arvioidut alueet, jotka sijoittuvat laajennusalueille tai niiden lähiympäristöön kaivosalueen ulkopuolella (Kuva 3). Vuonna 2024 liito-oravaselvityksessä keskityttiin tarkistamaan silloisia rakennettavia alueita, jotka eivät sijoittuneet elinpiirien E7-E9 läheisyyteen. Kipsin läjitysalueen ympäristöön sijoittuva elinpiiri E7 on siis kartoitettu edellisen kerran keväällä 2023. Elinpiiriä E9 ei käyty tarkistamassa vuosina 2022–2023.

Termillä liito-oravan elinpiiri tarkoitetaan tässä metsän rakennepiirteiden perusteella liito-oravanelinympäristöksi soveltuvaa aluetta, jolta on tehty aikaisempia lajihavaintoja / papanahavaintoja. Soveltuvalla elinympäristöllä puolestaan tarkoitetaan mm. metsän rakennepiirteiden perusteella liito-oravan elinympäristöksi soveltuvaa aluetta, jolta ei kuitenkaan olla tehty aikaisempia lajihavaintoja/papanahavaintoja. Liito-oravan ydinalue on metsän rakennepiirteiden perusteella lajille soveltuvaa elinympäristöä, jolta on tehty aikaisempia lajihavaintoja/papanahavaintoja ja jolle sijoittuu liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja kuten risupesä, koloja tai pönttöjä. Liito-oravan kulkureiteillä viitataan elinpiirien välisiin metsäisiin yhteyksiin, joita liito-orava hyödyntää liikkuaan alueelta toiselle.

Kipsin läjitysalueen laajennusalueelta ei ole tiedossa liito-oravahavaintoja lajitietokeskuksen rekisterin (Kuva 4) taikka aikaisempien selvitysten perusteella. Lähimmät havainnot sijoittuvat laajennusalueen välittömään läheisyyteen, sen kaakkoispuolelle kahden kuusen juurelle, joissa liito-oravan ulostepapanamäärät ovat olleet pieniä. Havainnot ovat vuonna 2017 tehdystä kartoituksesta. Lähimmät mahdolliset lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi soveltuvat haapapuu sijaitsevat noin 130 metrin etäisyydellä etelässä elinpiiri E7:ksi nimetyllä alueella, mutta kolo- taikka risupesähavaintoja näistä puista ei ole tiedossa. Havainnot (ulostepapanoista) elinpiiriltä E9 ovat vuodelta 2017 (Suomen lajitietokeskus 2022).

□ Suunnittelualue
 --- Etäisyys suunnittelualueesta
 → Liito-orava kulkureitit

Yara (2023)

- Pesäpuu
- ◆ Pönttö

■ Ydinalue (Y1-Y26)

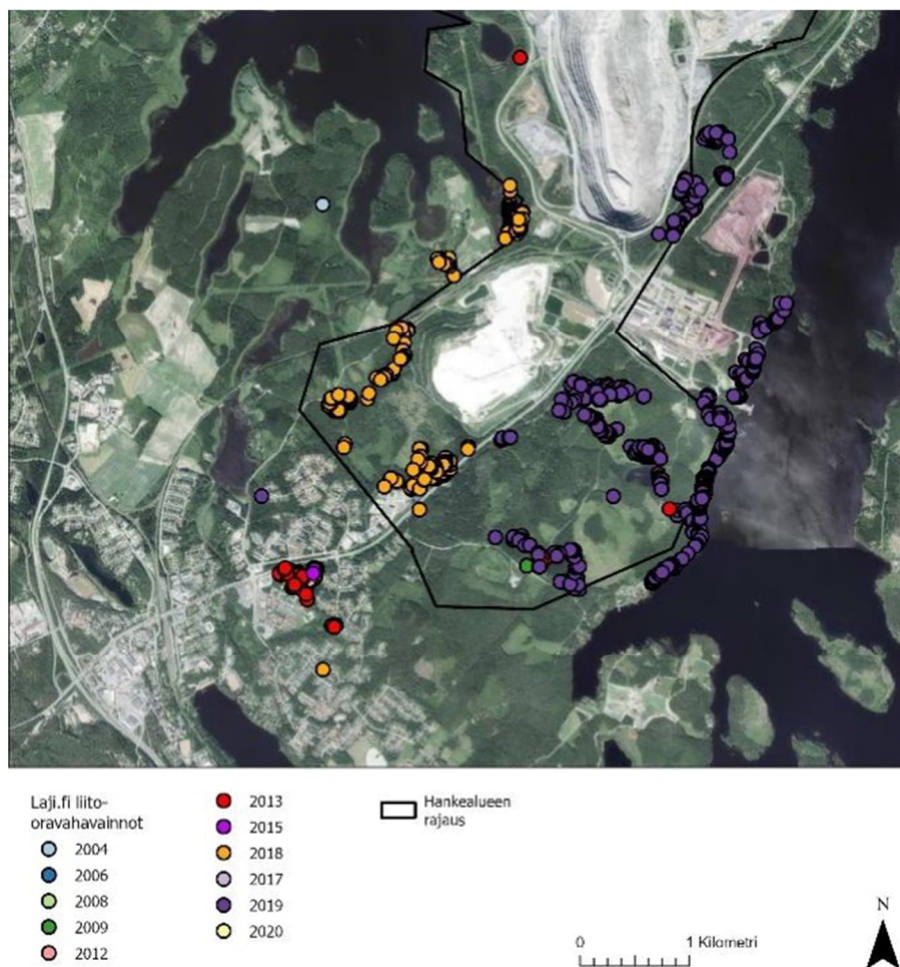
■ Elinpiiri (E1-E31)

■ Soveltuva elinympäristö (S1-S8)

Tanskanen (2022)

- Pesäpuu
- ◆ Pönttö

Kuva 3. Liito-oravan tunnetut elinpiirit, ydinalueet sekä lajille soveltuvaksi arvioidut elinympäristöt suunnittelualueen lähetyvillä. Kirjaintunnus Y viittaa ydinalueeseen, kirjaintunnus E elinpiiriin ja kirjaintunnus S liito-oravalle soveltuvaan kuvioon.

Kuva 4. Suomen lajitietokeskuksen rekisteriin kirjatut liito-oravahavainnot tehdasalueen läheisyydestä.

Alue, jolle poikkeamislupaa haetaan

Kipsiläjäityksen laajennusalue tulee viemään noin 2,5 hehtaaria liito-oravalle soveltuvaksi arvioidusta elinympäristöstä Sulkavanniityllä (S2) sekä hävittää elinpiirien E9-E7 välisen liito-oravan kulkuyhteyden (Kuvat 1 ja 2). Poikkeamislupaa haetaan koko kipsin läjitysalueen eteläpuolelle sijoittuvien liito-oravan elinpiirien väliselle alueelle, jolle sijoittuu todennäköinen elinpiirien E7 ja E9 välinen kulkuyhteys (Kuva 2, laajennusalue). Hakemalla poikkeamislupaa koko elinpiirien väliselle alueelle varaudutaan mahdollisiin laajennusalueen rajausten tarkennuksiin. Suunnittelussa tullaan huomioimaan liito-oravien elinpiirit ja niiden säilyttäminen mahdollisimman yhtenäisinä. Myös vaikutukset ekologisiin yhteyksiin tullaan minimoimaan.

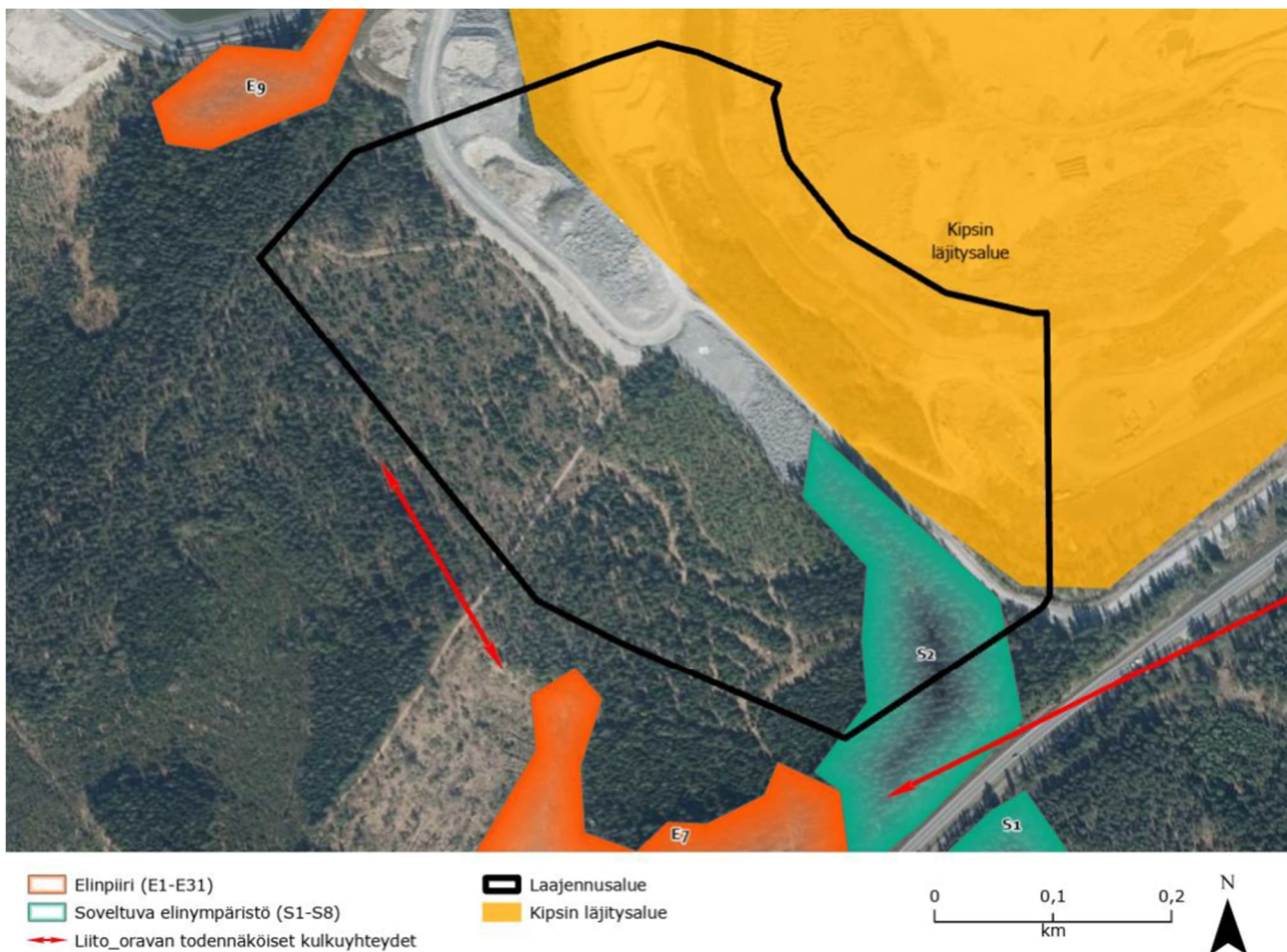
Vaikutukset

Liito-oravan käyttämä elinympäristöverkosto kohdealueella on esitetty yllä (Kuva 3). Kyseisestä kuvasta nähdään kipsin läjitysalueen sekä suunnitellun laajennusalueen ympäristöön sijoittuvat liito-oravan elinpiirit,

soveltuvat elinympäristöt, ydinalueet sekä kulkureitit. Liito-oravan ydinalueilla sijaitsee lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Kipsin läjitysalueen laajennuksen toteutumisen myötä yhteen liito-oravan soveltuvaan elinympäristöön (S2, ala noin 3,4 ha) kohdistuu suora vaikutus, jonka seurauksena soveltuvan elinympäristön pinta-ala pienenee noin 70 % (n. 2,5 ha). Laajennustoimien seurauksena myös yksi elinpiirien (E7 ja E9) välinen kulkuyhteys häviää. Kyseisen kulkuyhteyden nykytila on melko heikko puuston vähäisen määrän sekä pitkien latvusetäisyyksien vuoksi (Kuva 5).

Alueella sijaitseviin liito-oravan ydinalueisiin tai niistä suoraan lähteviin kulkuyhteyksiin ei kohdistu heikentäviä vaikutuksia hankkeen toteutumisen myötä. Hankkeesta aiheutuva suora heikentävä vaikutus kohdistuu elinympäristöverkoston yhteen soveltuvaan elinympäristöön (S2) sekä kahteen elinpiiriin (E7 ja E9) niiden välisen kulkureitin hävittyä. Kyseisen kulkureitin häviämisen vaikutukset kohdistuvat verkoston reunaosiin etäälle ydinalueista. Verkoston muihin osiin ei kohdistu vaikutuksia. Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että liito-oravan ydinalueet eivät heikkene hankkeen toteutumisen myötä, eikä Siilinjärven liito-oravan elinympäristön pinta-alaan kohdistu siten suoraa muutosta.

Kuva 5. Elinpiirien E7 ja E9 välinen kulkuyhteys rajautuu puustoiseen käytävään, joka on pituudeltaan noin 500 metriä. Poikkeamislupaa haetaan kuvassa esitetylle laajennusalueelle.

Poikkeusluvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 § 2 momentin nojalla kielletty. Alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa kiellostä. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksistä säädetään luontodirektiivin 16 artiklassa sekä luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:ssa. Poikkeus voidaan myöntää luontodirektiivin vaatimusten mukaisesti, jos:

- 1) muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole, ja
- 2) poikkeus ei haittaa lajin kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä lajin luontaisella levinneisyysalueella, ja
- 3) poikkeamisen perusteena on jokin 16 artiklan 1 kohdassa (a-e) mainittu tarkoitus. Tällaisia ovat mm. kansanterveys tai muut erittäin tärkeät yleisen edun kannalta pakottavat syyt, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle (alakohta c).

Hakijan näkemyksen mukaan hanke täyttää poikkeuksen myöntämisen edellytykset. Hakemuksessa on esitelty poikkeamisen perustelut kohtiin 1, 2 ja 3c.

Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen

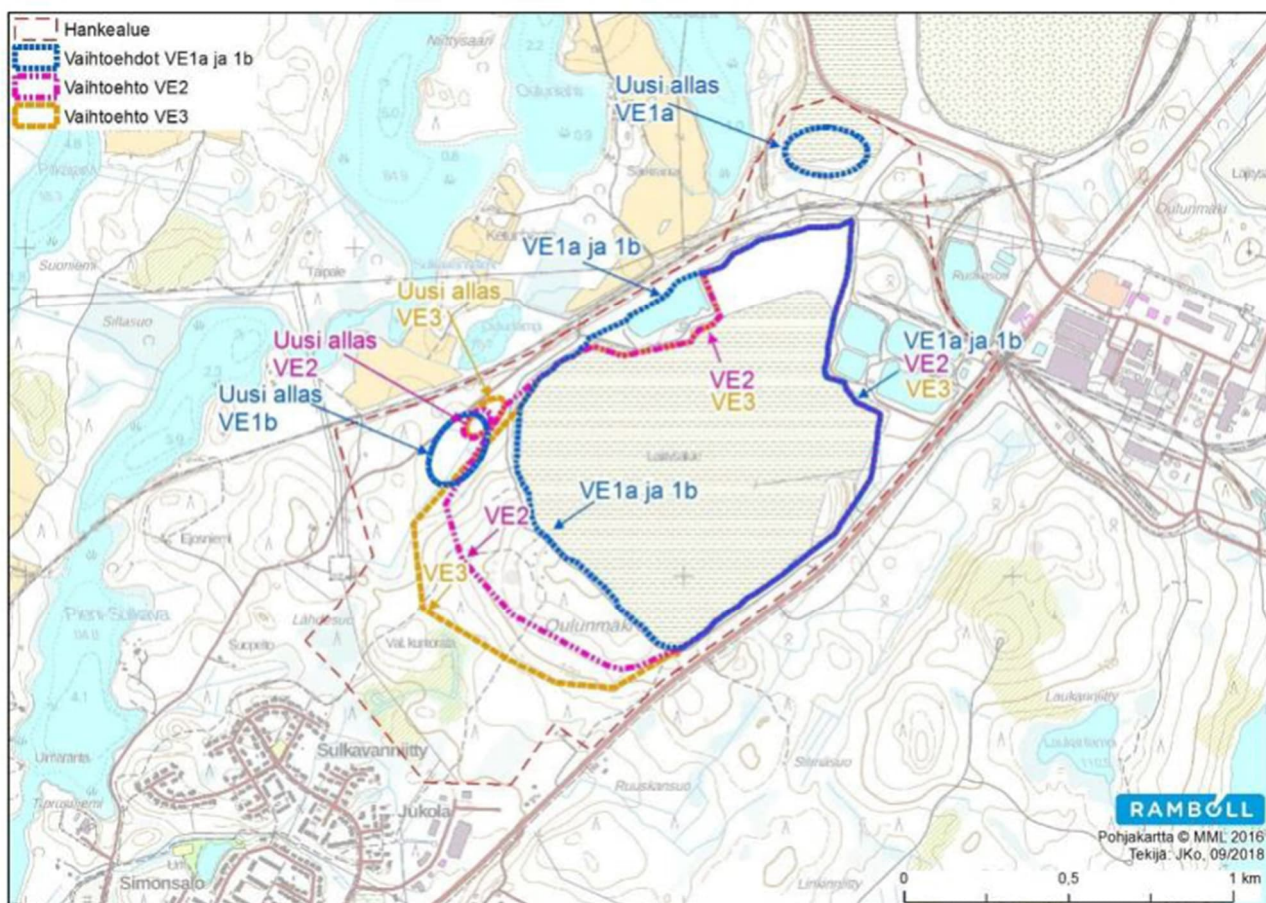
Fosforihappotuotannon toiminnan jatkuminen Siilinjärven toimipaikalla edellyttää kipsin läjitysalueen laajentamista. Laajennustoimilla turvataan kipsin läjitysalueen kapasiteetti edelleen fosforihapontuotanto noin vuoteen 2035 saakka. Yaran Siilinjärven toimipaikan nykyinen ympäristölupa on myönnetty elokuussa 2016 ja se sai lainvoiman keväällä 2018. Yara Suomi Oy:n Siilinjärven toimipaikka hakee nyt muutosta ympäristölupaan Nro 32/2016/1, Dnro ISAVI/1194/2015, joka mahdollistaisi toiminnan jatkamisen. Siilinjärven toimipaikka on merkittävässä roolissa Yaran Suomen tehtaiden fosforiketjussa. Uudenkaupungin lannoitetehtaalla sekä Kokkolan rehufosfaattitehtailla käytetään raaka-aineena Siilinjärvellä tuotettua fosforihappoa. Tehtaiden toiminnan jatkamisella on merkittävä vaikutus kansalliseen huoltovarmuuteen.

YVA:ssa arvioidut toteuttamisvaihtoehdot

Kipsin läjitysalueen laajentamisen ympäristövaikutukset on arvioitu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain ja asetuksen mukaisessa laajuudessa. Arvioinnin tulokset kokoava ympäristövaikutusten arviointiselostus toimitettiin yhteysviranomaisena toimineelle Pohjois-Savon ELY-keskukselle 5.10.2018. Yhteysviranomainen antoi selostuksesta perustellun päätelmän 4.1.2019.

Kipsin läjityksen laajentamisen YVA-menettelyssä vertailtiin kolmea eri laajentamisvaihtoehtoa, jotka sisälsivät kipsin läjitysalueen maantieteellisen laajentamisen ja/tai korottamisen sekä uuden kiertovesialtaan rakentamisen (Kuva 6). Koska lupaa nykyisen kipsin läjityksen korottamiselle ei saatu (VE1), haetaan toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi ympäristölupaa lähes YVA:n vaihtoehdon VE2 mukaiselle läjitysalueen laajentamiselle lounaaseen Sulkavanniin suuntaan. YVA-menettelyssä arvioitiin kipsin läjityksen laajentamisesta lounaaseen Sulkavanniin suuntaan aiheutuvia ympäristövaikutuksia. YVA-menettelyn vaihtoehdossa VE2 arvioitiin aiheutuvan liito-oravalle vähemmän kielteisiä vaikutuksia verrattuna vaihtoehtoon VE3. Laajennusalueen rajaukseen on tehty tarkennuksia YVA:n jälkeen.

Lupaprosessin sekä rakennustoimien kestosta johtuen, sekä toiminnan keskeytyksettömän jatkuvuuden turvaamiseksi lupaa haetaan kipsin läjitysalueen laajentamiselle alueelle, joka vastaa suurelta osin YVA-menettelyn vaihtoehdossa VE2 esitettyä laajennusaluetta, mutta alueen rajausta on hieman tarkennettu YVA-menettelyn jälkeen. Muut mahdolliset kipsin läjitysalueen laajennussuunnitelmat vaatisivat uutta YVA menettelyä, jonka laadintaan sekä toteuttamiseen tarvittava aika huomioiden nykyinen läjitysalue täytyisi ennen uusien läjitysalueiden valmistumista läjityskäyttöön. Tämä voi johtaa fosforihappotutannon ja mahdollisesti edelleen koko kemiantehtaiden tuotannon keskeytymiseen.

Kuva 6. Kipsin läjitysalueen laajennushankkeen toteuttamisvaihtoehdot YVA-menettelyssä ja laajennusalueen nykyinen suunnitelma. Poikkeamislupaa haetaan kuvassa esitetylle "koko laajennusalue" -rajaukselle.

Vaikutukset suotuisan suojelun tasoon

Luonnonsuojelulain 3§:n mukaan eliölajin suotuisalla suojelutasolla tarkoitetaan sitä, että laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään.

Liito-orava kuuluu uusimmassa uhanalaisluokituksessa luokkaan vaarantunut (VU). Liito-oravakannan kehitys Suomessa on viimeisimmän EU:lle v. 2025 tehdyn lajiraportoinnin mukaan epäsuotuisa, huono ja kehityssuunta heikkenevä (U2-).

Hakijan mukaan hankkeella ei ole vaikutusta lajin suotuisan suojelutason kehitykseen valtakunnallisella tasolla. Hankkeen myötä lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene eikä ole vaarassa pienentyä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Hakijan mukaan Suomen lajitietokeskuksen rekisterin perusteella Siilinjärven kunnan alueella on tehty 10 vuoden aikana merkittävästi havaintoja liito-oravasta. Siilinjärven toimipaikan kipsin läjitysalueen eteläpuolelle sijoittuvien kahden liito-oravan elinympäristön välisen kulkuyhteyden hävittäminen ei aiheuta vaikutuksia lajin suotuisan suojelutason kehitykseen koko maakunnan tasolla.

Hakijan mukaan luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohta huomioiden voidaan arvioida, ettei kyseisten kahden liito-oravan elinympäristön välisen kulkuyhteyden hävittämiskiellosta poikkeaminen vaaranna liito-oravan suotuisan suojelun tasoa Siilinjärven kunnan alueella. Laajennustoimien myötä metsäinen kulkuyhteys häviää kahden elinympäristön väliltä, lisäksi estevaikutusta sekä pirstoutumista, mutta olemassa olevien tietojen pohjalta voidaan todeta, että Siilinjärvellä on vahva liito-oravakanta mukaan lukien toimipaikan muut liito-oravan esiintymisalueet. Lisäksi toimipaikalla ja sen läheisyydessä on runsaasti kartoittamattomia kohteita, joissa on potentiaalisia elinympäristöjä liito-oravalle.

Erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavat syyt

Siilinjärven toimipaikka on valtakunnallisesti merkittävä teollinen työllistäjä. Toimipaikalla on myös merkittävä vaikutus Suomen ruoantuotantoon ja huoltovarmuuteen Suomessa olevan lannoitetuotannon näkökulmasta. Laajennusalueiden käyttöönotolla on erittäin suuri taloudellinen merkitys toiminnan jatkumiselle Siilinjärven toimipaikalla ja hakijan mukaan hankkeen voidaan todeta vastaavan luontodirektiivin 16 artiklan kohtaa 1 c, jolla poikkeamista perustellaan: "kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle".

Kohdekohtaiset lieventämistoimet

Hakija on esittänyt hakemuksessaan, että kipsin läjitysalueen laajennuksen toteutuksessa tullaan huomioimaan liito-oravien elinpiirit parhain mahdollisin tavoin. Kipsin läjitysalueen laajennustoimet eivät tule hävittämään liito-oravien elinpiirejä tai todennettuja ydinalueita. Lisäksi liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä tullaan säilyttämään mahdollisuuksien mukaan niin paljon kuin se on mahdollista. Elinpiirien väliset ekologiset yhteydet pyritään huomioimaan parhaalla mahdollisella tavalla suunnittelussa ja rakentamisessa. Esimerkiksi suunnittelualueen ulkopuolelle jääviä mahdollisia yhteyksiä voidaan vahvistaa huomioimalla liito-orava metsänkäsittelytoimissa. Pitkien yhteyksien varten voidaan säästää metsiköitä välietapeiksi.

Rakentamistyöt tullaan ajoittamaan liito-oravien pesintäkauden ulkopuolelle varovaisuusperiaatetta noudattaen. Hakkuita ei tulla tekemään maaliskuun – elokuun lopun välisenä aikana. Liito-oravakannan kehittymistä seurataan ja seurannan tarvetta arvioidaan. Seuranta tehdään hankkeen toteutusaikataulujen puitteissa riittävän tiedon saamiseksi suotuisan suojelun tason toteutumisen osoittamiseksi.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU JA PERUSTELUT

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää Yara Suomi Oy:lle luvan poiketa luonnonsuojelulain 78 § mukaisesta liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskevasta hävittämis- ja heikentämiskiellosta hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Puuston poistoa tai muita lisääntymis- ja levähdyspaikkoja hävittäviä tai heikentäviä toimenpiteitä ei saa tehdä lajin lisääntymisaikana ajanjaksolla 15.3.-31.8.

2. Kohdan 1 mukaisten töiden aloittamisesta on tehtävä ilmoitus luonnonsuojelulakia valvovalle viranomaiselle (Lupa- ja valvontavirasto) 14 vuorokautta ennen niiden aloittamista.
3. Lupa on voimassa 24.11.2035 saakka.
4. Lieventämistoimet ja seuranta on toteutettava hakemuksen mukaisesti.

Perustelut

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 § 2 momentin nojalla kielletty.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa säädetyistä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilymiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 83§:n mukaan tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien osalta poikkeamisen edellytyksenä on edellä mainitun lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja poikkeus on tarpeen joistakin seuraavista syistä:

- 1) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi;
- 2) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta tai vesistöjä taikka muuta omaisuutta;
- 3) kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- 4) näiden eliölajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistuttamistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hakijan esittämät perustelut kipsiläjitäsalueen laajentamisesta sekä laajennushankkeen toteuttamisesta YVA:ssa esitetyn toteutusvaihtoehdon VE2:n mukaisesti ovat riittäviä osoittamaan, että hankkeelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua. YVA-menettelyssä läjitäsvaihtoehdon VE2 arvioitiin aiheutuvan liito-oravalle vähemmän kielteisiä vaikutuksia verrattuna vaihtoehtoon VE3. YVA-menettelyn vaihtoehdon VE1 mukaiselle kipsiläjitäksen korotukselle on haettu lupaa vuonna 2019, mutta sitä hakija ei saanut. Muut mahdolliset kipsin läjitäsalueen laajennussuunnitelmat vaatisivat uutta YVA menettelyä, jonka laadintaan sekä toteuttamiseen tarvittava aika huomioiden nykyinen läjitäsalue täytyisi ennen uusien läjitäsalueiden

valmistumista läjityskäyttöön. Tämä voisi hakijan mukaan johtaa fosforihappotuotannon ja mahdollisesti edelleen koko kemiantehtaiden tuotannon keskeytymiseen.

Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että poikkeusluvan myöntäminen ei heikennä liito-oravakannan suotuisaa suojelutasoa. Hanke ei hävitä liito-oravan tiedettyjä lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, mutta katkaisee kahden elinympäristön välisen tämänhetkisen kulkuyhteyden. Kulkureitin häviämisen vaikutukset kohdistuvat elinympäristön reunaosiin lisäten osaltaan estevaikutuksia ja pirstoutumista. ELY-keskus toteaa, että liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämiseen voidaan rinnastaa tilanne, jossa kaikki kulkuyhteydet lisääntymis- ja levähdyspaikkaan tuhoetaan, jolloin lisääntymis- ja levähdyspaikka muuttuu käyttökelvottomaksi. Kyseessä olevien elinympäristöjen ydinalueilta ei kuitenkaan ole asiantuntija-arvioiden mukaan liito-oravan liikkumista muualle suuntaan täysin estäviä esteitä. Siilinjärvellä on tehty runsaasti liito-oravahavaintoja erityisesti kaavoitukseen ja metsänkäsittelyyn liittyen. Liito-oravakanta alueella vaikuttaa olevan edelleen vahva ja alueella on lajille soveltuvia elinympäristöjä. Kulkuyhteyden katkeaminen kahden elinympäristön välillä ei siten vaikuta merkittävästi lajin suotuisaan suojelutasoon paikallisesti, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti.

Pohjois-Savon ELY-keskus edelleen katsoo, että hanke täyttää erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavan syyn kriteerit ja se voidaan toteuttaa tämän syyn perusteella. Siilinjärven toimipaikka on valtakunnallisesti merkittävä teollinen työllistäjä ja toimipaikalla on merkittävä vaikutus Suomen ruoantuotantoon ja huoltovarmuuteen Suomessa olevan lannoitetuotannon näkökulmasta. Laajennusalueen käyttöönotolla on erittäin suuri taloudellinen merkitys toiminnan jatkumiselle Siilinjärven toimipaikalla.

Hakijan esittämät lieventämistoimet ovat perusteltuja ja suunnitellusti toteutettuna lieventävät hankkeen liito-oravalle aiheuttamia vaikutuksia pitkällä aikavälillä. Myös lajin seuranta alueella edesauttaa arvioimaan liito-oravan populaation alueellista kehitystä ja muiden hankkeiden mahdollisia vaikutuksia.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki 78 § 1 ja 2 momentti, 83 § 1 ja 3 momentti
Luontodirektiivi (92/43/ETY) artikla 16 (1), liite IV (a)
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Yksikönpäällikkö

Leila Kantonen

Luonnonsuojelun ylitarkastaja

Mika Welling

JAKELU JA SUORITEMAKSU**Päätös** Hakijalle saantitodistusta vastaan**Suoritemaksu** 316 €**TIEDOKSI** Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Siilinjärven kunta
Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry.
Siilinjärven luonnonsuojeluyhdistys ry.

Liite 1. Pohjois-Savon ELY-keskuksen tekemään päätökseen

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen ja oikeudenkäyntimaksu

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla. Kirjallisesti tehtävä valitus on osoitettava Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu **270 euroa**, ellei valittaja tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 7–9 §:n nojalla vapaudu maksuvelvollisuudesta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Kun kyse on saantitodistusta vastaan toimitetusta päätöksestä, tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin päätös on lähetetty postitse tavallisella kirjeellä, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välitettäväksi. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallinto-tuomioistuimet>. Omalla vastuulla valituskirjelmä liitteineen voi myös lähettää postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmä ja sen liitteet

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan lailinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

käyntiosoite	Minna Canthin katu 64, 70101 Kuopio
postiosoite	PL 1744, 70101 Kuopio
faksi	029 564 2501
sähköpostiosoite	ita-suomi.hao@oikeus.fi
puhelinvaihe	029 56 42501
aukioloaika	klo 8 - 16.15

Tämä asiakirja POSELY/1572/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/1572/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Welling Mika 24.11.2025 12:02

Ratkaisija Kantonen Leila 24.11.2025 16:17